

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ: ... 4. İş Mahkemesi

Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizden incelenmesi taraf vekillerince istenilmekle, temyiz taleplerinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimî tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davacının 02.01.1998 - 20.10.2014 tarihleri arasında davalı bankada kesintisiz olarak çalıştığını, son olarak ... Şubesi'nde görev yapmakta iken sigortalılık süresini ve prim gün sayısını doldurarak 1475 sayılı eski iş Kanunu'nun yürürlüğü süren 14. maddesinin 5. fıkrası uyarınca kıdem tazminatına hak kazandığını, iş akdini bu nedenle feshettiğini belirterek, kıdem tazminatını talep ettiği dilekçesini davalı bankanın insan kaynakları birimine ilettiğini, ayrıca ... 7. Noterliğinin 17.10.2014 tarih ve ... yevmiye nolu ihtarnamesini ve ekinde Sosyal Güvenlik Kurumu ... Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nün ... sayılı 16.10.2014 tarihli yazısını Noter kanalıyla davalı şirkete gönderdiğini, kıdem tazminatı, yıllık izin ücreti ve fazla çalışma ücretlerini talep ettiğini, davalı banka tarafından ödeme yapılmayacağını beyan edildiğini, davacının çalışma süresi boyunca Cumartesi günleri de dahil 07.45 - 23.30 saatleri arasında çalıştığını, iddia ederek; kıdem tazminatı, yıllık izin ücreti, fazla mesai ücretinin davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, fazla çalışma ücreti talepleri yönünden zamanaşımı definde bulduklarını, davacının başka bir bankada çalışmak için işten ayrıldığını, kıdem tazminatına hak kazanamayacağını, çalışma saatlerinin hafta içi Pazartesi - Cuma günlerinde, 09.00 - 18.00 saatleri arasında olduğunu, 1 saat öğlen molası kullanıldığını, davacıya fazla çalışma yapması yönünde talimat verilmediğini, ücret ve prim sistemine göre çalışan davacıya son altı ayda verilen primlere ve maaşlara ilişkin bordroların dosyaya sunulduğunu, prim alacaklarının fazla çalışmayı karşılayıp karşılamadığının denetlenmesi gerektiğini, dava dilekçesinde mesai çıkış saati olarak belirtilen 11:30 saatinin gece 23:30'u kastetmesi halinde, böyle bir çalışmanın olanaksız olduğunu, Cumartesi günü çalışması bulunmadığını, davacının 16 yıllık çalışma süresi boyunca hiç yıllık izin kullanmamasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, hangi yıldan ne kadar yıllık izin istediğini beyan etmesi gerektiğini, sözleşmede belirlenen yıllık izinlerin davacıya kullandırıldığını ve ekim 2014 bordrosunda yıllık ücretli izin bedelinin ödendiğini savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

İlk Derece Mahkemesince, yapılan yargılama sonucunda toplanan delillere ve bilirkişi raporuna dayanılarak, yazılı gerekçe ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu :

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı taraf vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti :

Bölge Adliye Mahkemesince, davalının istinaf başvurusu kısmen kabul edilerek İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılmış, davacının fazla mesai talebinin davacı tanıklarının davacı ile birlikte çalıştığı dönemle

sınırlı olacak şekilde ve prim ödemeleri hesaplanan fazla mesaiden düşülmeksizin hesaplanarak kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz Başvurusu :

Kararı, taraf vekilleri temyiz etmiştir.

Gerekçe:

1-Dosya kapsamının birlikte değerlendirilmesiyle yapılan inceleme sonucunda, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kurallarına göre, Bölge Adliye Mahkemesi kararının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan yönleri usul ve kanuna uygun görülmüştür.

2-Taraflar arasında davacının fazla mesai alacağı bulunup bulunmadığı noktasında uyuşmazlık vardır. Fazla çalışma saat ücreti, normal çalışma saat ücretinin yüzde elli fazlasıyla ödenir (İş K. m.41/2). İşçiye fazla çalışma yaptığı saatler için normal çalışma ücreti ödenmişse, bu halde sadece kalan yüzde elli zamlı kısmı ödenir.

Kanunda öngörülen yüzde elli fazlasıyla ödeme kuralı, nispi emredici bir nitelik taşır. Tarafların bunun altında bir oran belirlemeleri mümkün değilse de, sözleşmelerle daha yüksek bir oran tespiti olanaklıdır. Belirtmek gerekir ki, fazla çalışma ile prim uygulaması arasında çalışma süreleri ile doğru orantılı olması sebebiyle bir bağ olsa da, esasen fazla çalışma ile prim ödemesi birbirinden bağımsızdır. Haftalık 45 saati aşmayan dönem içindeki çalışmalar için de prim elde edilebilmesi mümkün olup, sözü edilen primlerin fazla çalışma ücretinden mahsubu doğru olmaz. Kaldı ki prim, ücretin eki hatta bazen kendisi olabildiği halde, fazla çalışma ücreti genel anlamda ücretten farklıdır. Bu iki ödemenin farklı nitelikte olduğu göz önüne alınmadan, işçiye ödenen prim miktarının fazla çalışma ücreti ile karşılaştırılması suretiyle sonuca gidilmesi yerinde değildir. Diğer taraftan işçiye yapılan prim ödemesinin niteliği, fazla çalışma ücretinin hesabında önem taşımaktadır

İşçiye, garanti ücrete ilaveten, bahşiş, parça başına, satışa, sefer başına ya da kilometreye bağlı olarak prim ödemesi usulünün öngörüldüğü çalışma biçimlerinde, fazla çalışma ücretinin hesaplamasında, temel ücretin, garanti ücret kısmı ile prim kısmı birbirinden ayrılarak; prim üzerinden hesaplanacak fazla çalışma ücretinde sadece zam nispeti üzerinden (0,5 çarpanıyla); garanti ücret üzerinden hesaplanacak fazla çalışma ücreti kısmında ise (1,5 çarpanıyla) hesaplama yapılarak sonuca gidilmelidir.

Somut uyuşmazlıkta davacı son olarak davalı Bankanın ... Şubesinde çalışmış ve davacıya ücretin yanı sıra prim ödemesi de yapılmıştır. Davacıya ödenen primlerin dayanağı olan ve davacının fazla mesai alacağının hesaplandığı dönem için geçerli banka içi yönetmelik, yönerge gibi düzenlemelerin dosyaya celbi, ardından yukarıdaki ilke kararı gözönüne alınarak, taraflarca belirtildiği ve Dairemizce de yapılan inceleme neticesi Bölge Adliye Mahkemesince fazla mesai alacağı hesabının nasıl yapıldığı dosyadan anlaşılmadığından, fazla mesai alacağı hesabı konusunda denetime elverişli bir karar oluşturulmak suretiyle sonuca gidilmesi gereklidir.

Sonuç: Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının, yukarıda yazılı sebepten dolayı BOZULMASINA, dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgililere iadesine, 02/06/2021 gününde oybirliğiyle karar verildi.